

SLOVENSKI NAROD.

Izjava vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstro-ograke dožete za vseletno 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 8 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, velja za celo leto 22 K, za pol leta 11 K; za četr leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za ostanila plačuje se od petrostopnega petit-vrsta po 12 h, če se osmanil enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravništvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je na Vegove ulice št. 2, vhod v upravljanje pa na Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Kdo meče pesek v oči?

(Dopis iz Idrije.)

Zakon prirode je že tak, da najde dobra beseda malo ušes, slaba pa prav veliko (!). „Rdeči Prapor“.

Uvodni motto označuje kar najbolj sedanje politično stanje v Idriji. Ako se namreč oziramo samo na stevilo in ne na inteligenco našega prebivalstva, tedaj moramo žalibote priznati, da prisega velika večina na črno-rdeči evangelij. V dobi splošne nezadovoljnosti je pač čisto umevno, da dobi najposlušnejša ušesa oni, ki kritikuje vse, česar življenski poklic je hujskanje, ki tem lažje obljublja, čim manj ima in čim manj more dati, ki odreka vsakemu drugemu celo dobro voljo do koristnega delovanja, ki pa sam ne dela drugega, kot da danes z dobro namazanim jezikom zagovarja politično prepričanje, katero bo jutri vrgel od sebe in ga preklinjal, ako bo bolje plačan. To so dandanes demagogi, ki vodijo za nos idrijsko delavstvo. Zakon prirode je že tak, da najde dobra beseda malo ušes, slaba pa prav veliko ...

Narodno-napredni Idrijčanji imamo že v drugič lepo priliko gledati, kako vzajemno deli skupno veselje zaljubljeni parček, naša rdeča internacionala. Enako žalostno veselje ali vesela žalost je vladala v Idriji le še ob smrti znanega nadsvetnika. Sedaj pa je prenehalo izhajati prema podpirano glasilo političnega društva »Jednakopravnost«. Zato vlada tako radost v črno-rdečem Izraelu, kakor se morajo sramovati edino le še poredni učenci, katerim je umrl malce strogi učitelji. In planili so na »Jednakopravnost«, če sedaj ne more več odgovarjati, planili so na celo narodno-napredno stranko, kakor bi bili tudi tej šteti že zadnji trenutki. Toda zmotili ste se, gospoda rdeče-črna, zmotili korenito! Stranka, kateri se ima Idrija zahvaliti za vse koristne naprave, stranka, ki bo Idriji dala tudi boljšo bodočnost, narodno-napredna stranka še živi in mora še živeti. Reklo bi

se obupavati nad dobro stvarjo, ako bi sedaj vrgli puško v koruzo. Zato pa le jokajte veselja, vas bodo že še prevladali drugi občutki!

Na zbadljice naših klerikalčkov neradi odgovarjam, ker smo uverjeni, da je njih pozicija nevzdržljiva navzlie momentnim vesphem, da je samo še vprašanje časa, s katerim zvonom jim bo zvonilo, z velikim ali malim. Pač pa se nam zdi potrebno zavrniti očitanja socijalnih demokratov, ki si kot mlada, »napredna« stranka obetajo lepo prihodnost.

Idrijski socijalni demokratje so se rodili iz narodno-napredne stranke. Spočetka so vživali občne simpatije, dokler so nastopali le kot radikalnejši del narodno-napredne stranke. Ali skoro so nastopili pota, katera so jim morala odtujiti vsakega naprednega Idrijčanca, pota, ki jih bodo slej ali prej privedla v pogubo. Zato je bila tudi sveta naloga naše stranke, da je stopila v odkrit boj proti takim osrečevateljem našega delavstva, le žal, da je bil ta boj premalo odločen. Odslej bo hujši!

Kot mlada in šibka stranka socijalni demokratje niso mogli in nemorejo storiti dosti koristnega, zato pa so bila in so še njihova usta namazana z medenosladkimi obljudbami. Obljubovali so več nego so kedaj upali doseči. Obljuba pa dela dolg in socijalni demokratje so dolžni idrijskemu delavcu mnogo več kot klerikalci, kajti oni so izmolzli za svoje različne malhe mnogo več denarja nego so ga nabrali klerikalci za škofove zavode, misijone, maše, Petrov vinar in druge take »potrebe svete cerkve. In za vse te tisočake ni prejel naš delavec ničesar, ako odštejemo njegovo nezadovoljnost, ki se mu je postoterila, mesto zmanjšala. Pomilovanje, pestro slikanje vladajoče bede je delavstvu dobro delo, ali nasitilo ga ni; kajti dandanes človek ne more živeti niti od božje besede. Socijalno-demokratični apostoli so torej delili le dobre besede, kakor jih n. pr. deli gospod Osvald, ne da bi mogel koga spra-

viti v nebessa, dejanj in vspehov pa ni bilo. Učinek pride šele ob polomu neprevidno zasnovane gospodarske organizacije. Pride pa gotovo! In ti kričači, ki bodo ob tem polomu ravno tako pobrali svoja kopita, kot jih je v predvečer nameravanega štrajka sodrug Čobal, ti se drznejo očitati narodno-napredni stranki in v prvi vrsti našemu velezaslužnemu županu, da ni storil še ničesar za Idrijo. Še večja neeramnost pa je, da prihajajo ta očitanja iz ust človeka, ki je še povsodi delal zgago, kjer je bil, in ki je menjaval svoje politično prepričanje, kakor modras kožo.

Anton Kristan, zvezda iz Jutrovega, ki je, obdan z glorijsko kakega pravljičnega kralja, že nekoliko zatemnil slavo mirnejšemu in treznejšemu Rinaldu tu, je samovlastno prevzel zastopstvo idrijskega delavstva in postavil narodno-napredno stranko na zatožno klop, in delegiral za sodnika — Idrijsko delavstvo.

Ali se je že kdaj kje čulo, da je zastopnik tožiteljev imenoval tožitelja samega za sodnika nad tožencem?! Raje bi bili ostali v semenišču, g. Kristan, morda bi bili postali dober pridigar, glas imate močan, ali za pravnega zastopnika idrijskega delavstva je pa že treba malo pokukati v zakone. Toda navzlic vaši nekompetenci in neizvedenosti vas hočemo vzeti na kojena in vam primerno odgovoriti.

Na očitanja, ki se tičejo špecijalno osebe gospoda župana, ne odgovarjam niti besedice, ker smo prepričani, da bi mu ne napravili prav nikake usluge, ako bi ga spravili v kakršno-koli dotiko z vami. Rečemo le toliko, da Idrija še ni imela tako zaslужnega župana kot je on.

Očitate nam, da zlorabljamo sveta imena: enakopravnost, svoboda, bratstvo in naprednost; da se norčemo iz najbolj življenskih zahtev delavstva; da smo licemerci, ki imamo vedno polna usta ljubezni do delavskega stanu, dejanja naša pa so polna sovraštva.

Naše stališče napram občni enaki volilni pravici je sicer znano, vendar ga moramo še enkrat tu javno pribiti: mi smo za občno enako volilno pravico, toda le tam, kjer je ljudstvo toliko samostojno, da je vredno te največje državlanske pravice, naravnost pregrešno in zlorabljanje svetega imena »enakopravnost« bi se nam zdelo, da bi se sedaj potegovali za njo, »ko najde dobra beseda v Idriji malo ušes, slaba pa prav veliko«; kajti mi nočemo, da bi se godilo v Idriji vse narobe kot v Korotanu. Toda ne oziraje se na naše stališče moramo zopet povdarjati, da občinski odbor ne mora kar sam od sebe vpeljati občne enake volilne pravice. Po dosedanjem volilnem redu imajo volilno pravico uradniki, trgovci in obrtniki ter hišni posestniki. In vsem tem očita g. Kristan, da so obogateli ob delavskih žuljih. Ako odštejemo uradnike, ki so ravno tako uslužbenici erarjevi kot navadni delavci, moramo konštatirati, da so »obogateli« trgovci in obrtniki po lastni pridnosti in vstajnosti, kar najbolj dokazuje dejstvo, da je že marsikdo moral iz Idrije s trebuhom za kruhom, kateremu je manjkal potrebne eneržije in sreče. Toda omeniti je še treba, da potrebuje dober trgovec ali obrtnik kolikor toliko izobrazbe, in da se naše ljudstvo ravno radi tega tako malo posvečuje temu stanu, ker se boji izobrazbe kot hudič križa. Za krotco bo že dober. Umevno je tedaj, da mora Kristan zabavljati tudi proti pripravljalnemu tečaju za realko, saj se bo na ta način kolikor toliko popravila krivica, katero dela erarji Idriji s slabo ljudsko šolo, s katero se bo pa tudi deloma popravila nemarnost in brezbržnost marsikakega očeta in marsikake mater. Ako še omenimo, da se Kristan zaletava tudi v sokolski demokratizem, da mu krajska nočno spanje elektrika, s katero hoče dati mestu modernejše lice narodno-napredni podjetnik, tedaj mislimo, da je on sam dovolj osvetil našo in — svojo naprednost.

Kmalu, ko se je ustanovil obč-

konsum, hoteli so socialni demokratje odpraviti žito, da bi potem iz konsuma zalačali vse delavstvo z moko in tako delali lepe dobičke; čim večji je letni dobiček, tem večje so tudi nagrade. Ko pa se jim to ni posrečilo, preplačali so draga posestvo »Podrtja« in si tam napravili mlin, ki pa ne obeta posebno bliščče prihodnosti. Slučaj je nanesel, da se je erarična koruza nekoliko pokvarila, socialni demokratje so takoj porabili ugodno priliko in z vpitjem in trščem delali reklamo za konsum in mlin. Da so se protestnih shodov narodno-napredni delavci le tisoč udeleževali, ne pa z govorji in kričanjem, kdo jim more to šteti v zlo? Saj se vendar ne more zahtevati od njih, da bi delali vodo za svoje politične nasprotnike.

Naravnost laž je dalje trditev, da so se socialni demokratje edini in sami potegovali za izboljšanje plač. Opozarjam le na naše članke v »Jednakopravnosti«. Za delavska stanovanja pa smo se potegovali mi bolj kot mokraci in klerikalci skupaj. Ko bi pa hotela občina vsem delavcem preskrbili primernih in zdravih stanovanj, bi morala najeti najmanj milijon posojila, ki bi se pa nikakor ne rentiralo in bi občino spravilo na kant. In kaj takega ne bi riskiral niti socialno-demokratični občinski zastop. Le ne biti prenavdušen!

Najbolj smešna je trditev, da je občeno konsumno društvo pravi hlagor za idrijskega rudarja. Kaj pa ima idrijski rudar od konsuma? Kaj je to njegov dobiček, da mora vsako stvar dražje plačati nego pri trgovcu? Sicer je pa občni konsum res pravi blagor, toda ne za idrijskega rudarja, ampak, no g. Kristan že ve.

Kar se pa tiče peska, katerega so idrijski rudarji nekaj smeli kopati iz Idrije in Nikarje, bodo povedano, da je bil »pri tej zadevi udeležen« klerikalni občinski zastop pod župovanjem ravnkega g. Serjuna.

Tako, g. Kristan, za danes budi dovolj, sicer se pa še vidimo! G.

LISTEK.

Nekdaj v jeseni ...

Maksim Gorkij.

I.

Nekdaj v jeseni sem prišel v kako neprizeten in neroden položaj. Brez vinjarja v žepu sem dospel v mesto, kjer nisem poznal nikogar.

Ko sem poprodal vse iz svoje garderobe, kar se je le količkaj dalo pogrešati, sem se podal iz mesta v parniško luko, kjer se je v času navigacije marljivo delalo, sedaj pa je bilo samotno in mirno, kajti bil je konec oktobra.

Samotno sem šel torej čez vlažni pesek v sredi praznih poslopij in trgovskih barak, premišljujé, kako dobro se je do sitega najesti.

Ob naših kulturnih razmerah se mora prej utešiti lakota duše, nego telesa. Kdor brez smotra hodi po ulicah, zagleda lepih poslopij, ki so i notraj nedvomno lepo opravljena in lahko pride do veselih misli o arhitekturi, higijeni in še mnogih drugih

vzvišenih rečeh. Kdor hodi brez smotra po ulicah, lahko sreča lepo in toplo oblecene ljudi, kateri se ti ujedno izognejo, ker ne žele zapaziti tužne eksistence revnega bližnjika. Bogme, duša lačnega se krmi vedno bolje in močnejše, nego duša sitega, — misel, ki bi človeka lahko privedla do prav duhovitega zaključka sitim na korist! ...

Večer je napolnil, v potokih je lilo z neba in veter je bril od severa — žvižgal je po praznih utah in barakah in bil ob zaprta okna gostilnic. Valovi reke so se penili in omivali prod na bregu, dvigajo svoje bele hribce visoko v zrak in padali zaporedoma nazaj v kalno globino ....

kakor bi reka čutila bližajočo se zimo in hotela bežati pred ledeni spomnami, v katere jo lahko sever uklene še to noč. Nebo je bilo težko in mračno in vidno so padale deževne kaplje na tla. Dvoje polomljenih in pokvarjenih vrb, katerih korenine so se dotikale obrnjenečega čolna, je dalo okolici še žalostnejšo podobo.

Vsenaokoli je bilo pusto, prazno in mrtvo, nebo pa je prelivalo po-

toka solza. Samota in mrak sta me obdajala, kakor bi hotelo vse zamreti in bi imel le jaz ostati živ. A tudi name preži hladna smrt.

In jaz sem bil tedaj 18 let star, lepa doba!

Korakal sem po mrzlem in vlažnem pesku in moji zobje so šklepe tali raznovrstne melodije gladu in mrazu na čast. Iskaje živil sem naenkrat zapazil za barako čepeče bitje v ženski obleki, popolnoma premočeni od dežja. Videl sem, kako je z rokami kopalo jamo, da bi na ta način doseglo vstop v barako.

»Zakaj delaš to?« sem vprašal in pokleplik tik nje.

Prestrašeno je zavpila in skočila pokonci. Ko je stala pred mano, glede me s svojimi preplašenimi, širokoodprtimi sivimi očmi, sem zapažil, da je lepo mlado dekle moje starosti, na česar licu so se videle tri dolge, zasivele proge — sledovi udarcev.

Dekle me je gledalo in polagoma je izginil strah z njenih oči ... Kmalu je otresla pesek iz rok, popravila si ruto na glavi in dejala:

»Saj si ti tudi lačen? ... Potem kopli! Moje roke so že čisto mrtve. Gotovo je tam tudi kruh ... Morebiti tudi kaj klobase. Ta baraka je še odprta!«

Začel sem kopati. Črez malo trenutkov se mi je pridružila in pomagala odsipati pesek ...

Nemo sva kopala. Sedaj ne morem več povedati, če sem tisti hip misil na moralo, na lastnino, na zakonik in na tiste mnoge druge reči, na katere je treba misliti v vseh trenotkih življenja, kakor trdijo nekateri. Zdi se mi, da sem se tako uglebil v svoje delo, da sem pozabil vse drugo, razven tistega, kar sem upal najti v baraki ...

Začelo se je mračiti. Vlažna mrzla tema je postajala vedno bolj gosta. Valovi so šumeli nekako bolj zamolčko nego poprej in dež je škropil leseno streho ute vedno češče in močneje ... Iz daljave se je slišal živž nočnega čuvaja ...

»Ima-li uta tla iz desek?« je vprašala potihoma moja tovarišica. Jaz pa nisem razumel njenih besed in molčal sem ...

»Vprašam, če ima uta lesena tla? Če jih ima, je najin trud zaman. Tedaj bi bilo bolje, da razbijeva ključnico.«

Dobra misel zaide redko v žensko glavo; včasih pa le zaide, kakor se je tokrat zgodilo ...

Kmalu sem prijel ključnico in jo izdržal z obročkom vred ... Takoj je zlezla moja tovarišica v štiroglato odprtino barake. Veselo se je kmalu zasišal od tamkaj njen glas:

»Bravo!«

Ne da bi se zmenil za poklon svoje tovarišice, sem jo vprašal kratko in plaho:

»Ali je kaj?«

Kmalu je začela naštevati, kar je našla:

»Jerbasi s steklenicami ... prazne vreče ... dežnik ... vedro.«

To pa še vendar niso bile jestvine. Čutil sem, kako so ugašale moje nade ... Naenkrat pa je živahn vzklik

Novi hrvaški ban.

Neki zaupnik »Agramer Tagblatta« je imel razgovor z novim hrvaškim banom grofom Pejacsevichom. Ako bi hrvaška javnost ne poznala dovolj dosedanjega mišljenja in delovanja novega bana, bi si lahko iz tega razgovora obetala najboljše nade.

Ban je rekel: Bil sem dolga leta hrvaški veliki župan ter poznam popolnoma razmere te dežele; ko pa sem moral prevzeti upravo nekoliko zanemarjenih očetovih posestev, imel sem manj časa, se pečati s tekočimi političnimi vprašanji. V tem oziru imam mnogo nadomestiti, da bom zopet a jour.

Ne pričakujte velikih političnih enunciacij od mene; poznajo me, da nisem mož velikih činov. Ve se pa tudi, da temelji vsa moja politika na tistem zakonskem členu, ki ureja razmerje med Hrvatko in Ogrsko. To je nagodba iz leta 1868, ki natanko opisuje pravice Hrvatske. Moje glavno prizadevanje bo, da se izpoljuje ta zakon z vsemi svojimi določbami, kajti v tem je dan tudi temelj, da se napravi med Hrvatko in Ogrsko prisrčno razmerje ter se tudi ohrani. Iskreno, bratsko nastopanje Hrvatske in Ogrske je bila vedno moja politika, to je takoreč tradicija moje rodotve; na tem kaj spremeniti, mi ne prihaja na misel. Umevno pa je tudi, da bom varoval pravice Hrvatske; ne bom opustil respektiranje njene avtonomije in da se prizna v zakonu zajamčeni hrvaški uradni jezik v hrvaških pokrajinah.

Kar se tiče sedanjih razmer na Hrvatskem, upam, da se bo doseglo saniranje vladajočih odnošajev samo ob sebi. Pri vsaki vladni spremembni nastopi mir; tokrat se bo to tembolj gotovo zgodilo, ker so nemiri bili samo odsev, ki bo popolnoma ponehal, kakor hitro se razjasni politični položaj na Ogrskem. Upam in tudi že vidim, da se bo to prav hitro zgodilo. Sicer pa bom svoj vladni program razložil v deželnem zboru; isti je sicer sedaj na počitnicah, toda prav lahko nastanejo gotove okolnosti, ki bodo zahtevalne njegovo sklicanje. Namesto ministrom imenovanega člena regnikolarne deputacije Nikole Tomašiča se bo moral voliti drug član. Ker se morajo obravnave obeh regnikolarnih deputacij požuriti, bo ta nadomestna volitev potrebna, in tako se mi bo morda prav kmalu ponudila prilika, da se bom mogel predstaviti hrvaškemu deželnemu zboru. Določitev nagodbe med Hrvatko in Ogrsko smatram za svojo najnajnejšo nalogo. V svoj novi delokrog grem z najboljšimi nameni. Poznam velikost svoje naloge, znam pa tudi prevdariti težavo svoje odgovornosti.

Kakor se vidi, je novi ban pre-

Pri mojih nogah je ležal hleb kruha in za njim se je pojavila moja zmagajosna tovarišica. Urno sem vtaknil kos kruha v usta in ga začel jesti...

»Daj še meni nekaj... Tudi morava takoj od tod. A kam naj greva?« Bistro se je ozrla vse naokoli. Bilo je temno in moko.

»Tam leži prevrnjen čoln... Ali greva tja?«

»Pojdiva!« In šla sva, povzivaje med potom svoj plen... Vedno silneje je deževalo, reka je tulila, iz dalje se je razlegal dolg, trajajoč pisk, kakor bi se kdo, ki se nikogar ne boji, smejal vsem tem pozemeljskim razmeram, tako temu grdemu jesenskemu večeru, kakor i nama, njegovim junakoma. A ne glede na to sem hlastno grizel kruh in moja tovarišica ni zaostajala za mano.

Kako ti je ime?« sem jo vprašal slučajno.

»Nataša!« je kratko odgovorila.

Pogledal sem jo in bolestno se mi je skrčilo srce: Gledal sem v mrak pred seboj in zdelo se mi je, da se mi skrivnostno in mrzlo reži ironični obraz moje usode...

(Konec prih.)

cej samozavesten ter vsekakor podcenjuje važnost dosedanjega gibanja. Sama vladna spremembra tega gibanja pač ne bo zatrla, tu je pred vsem treba pokazati novemu banu dobro voljo tudi v dejanju. Značilno je tudi njegovo povdaranje prijateljstva z Ogrji. Saj je to vsakomur že znano. Najbolje ve o tem pričati miroljubni biskup Strossmayer, kojega sedež je v dosednji Pejacsevichovi veliki županiji. Mnogo britkih ur je moral prestati blagi mož pod sedanjim banom kot velikim županom virovitičkim. Pejacsevich je tudi hotel na vsak način imeti v Oseku, v dosednjem svojem sedežu, madjarsko gledališče. Virovitico so prekrstili Madjari v spakedrano Veröcze, in ta predikat nosi tudi Pejacsevich v svojem plemškem grbu.

Turška in Bolgarska.

Napetost med tem dve državama narašča zaradi Macedonije. Nezaupljivost je na obeh straneh. Dočim se je Bolgarska pritožila na velesile zaradi oboroževanja v Turčiji, zadnja trdovratno oporeka take namere. Vendor je bolj verjeti bolgarskim kot turškim virom Resnica je, da Turška v hitri pomnožuje svoje vojaške čete ob bolgarski meji. Že sedaj ima Turška na bolgarski meji toliko pehotne, konjeništva in topništva, kakor da bi bila vojna že napovedana. Seveda Turška taj pravi vzrok svoje vojne koncentracije, češ, da hoče na ta način le preprečiti prehajanje vstašev preko meje. Zelo značilni sta tudi izjavi dveh najvplivnejših bolgarskih državnikov, Načeviča in ministrskega predsednika Petra. Načevič je izpovedal nekemu ruskemu dopisniku o vsehu svoje misije v Carigradu. Povedal je, da je bila njegova misija popolnoma brezvsečna. Sultan je bil sicer že njim zelo prijazen, toda vsako bolgarsko željo glede Macedonije je odločno odbil. V turških vladnih krogih je nezaupnost proti Bolgarski zelo velika. Sultan mu je rekel dobesedno: »Vse, kar želite, bomo izpolnili, najprej pa mora Bolgarska dokazati svojo lojalnost. Najprej se mora povrniti mir v Macedonijo ter se mora revolucionarska organizacija popolnoma zatreći. Potem bom dal Macedoncem obvezno občinsko avtonomijo, načinil bom macedonske častnike v armadi in pri orožništvu ter Bolgare za uradnike v vseh državnih službah. Zelo želim živeti v prijateljstvu in miru z Bolgarsko, nočem vojske niti vmešavanja evropskih velesil v naše zadeve.« Sultan dobro ve, da zahteva nemogoče in da so pogoji k vsemu temu edino le v njegovih rokah. — Ministrski predsednik pa je rekel nekemu berolinskemu poročevalcu: »Zatrjujem vam s častno besedo, da Bolgarska nima bojevitih namenov. Tembolj pa se tega bojimo od turške strani. Razun turškega oboroževanja na bolgarski meji se govorji v Carigradu celo o tem, da pride turško brdovje na bolgarsko nabrežje. Azijski rezervisti so nezadovoljni, ker jih Turška še vedno drži pod orožjem. Vrhutega še stradajo, zato ropajo kristjanske vasi ter uhačajo čez bolgarsko mejo. Na vprašanje, ali se tudi Bolgarska oborožuje, je odgovoril Petrov: Vsekakor, mi hočemo imeti odprte oči ter se ne damo presenetiti, naj pride kar hoče.«

Politične vesti.

— Državna kriza. V političnih krogih prevladuje mnenje, da je prišla avstroogrška država do preobrata, ki grozi nadaljnjo ločitev obeh državnih polovic, oziroma lahko pride do razmer iz leta 1848. Zato se cesar ni odločil glede avstrijske krize, dokler ne zasliši tudi ogrskega predsednika.

— Čehi in kriza. Češka javnost z veliko napetostjo pričakuje, ali se Körberjeva demisija odkloni, Rezekova pa sprejme. Češki listi prorokujejo, da bo to znamenje, da češki narod sploh ne sme pričakovati, da bi se mu izpolnile stavljeni zahteve. »Narodni listy« pozivajo

češke poslane, naj gredo med ljudstvo ter popolnoma izkoristijo položaj. List opozarja na položaj na Ogrskem ter izjavlja, da v slučaju, da bo zmagala politična snaga, ki stremi za ločitvijo obeh državnih polovic, morajo Čehi vse storiti, da se bodo dežele češke krone zedinile v samostojno državno obliko.

— Položaj na Ogrskem Brambni odsek je razpravljal v soboto o določitvi prezidenčnega stanja. Ministrski predsednik Khuen-Heder vary je izjavil, da se bo vprašanje o dvoletni vojaški službi rešilo šele po temeljitem prevdaku. Glede na rodostnih zahtev v armadi stoji vladna načišča prejšnje vlade. Radikalci v Kossuthovi stranki se pod vodstvom Barbaš odločno gibljejo. Vsi so podpisali izjavo, ki pričenja z besedami: »Živel madjarski jezik!« Stranka je sklenila nadaljevanje obstrukcije tudi proti volji Kossutha. Socialni demokrati so priredili včeraj velik ljudski shod, na katerem so ostro napadali ministrskega predsednika in novo vlado. Vlada je prepovedala nabijati oklice.

— Novi hrvaški ban. Pri zaprisegi bana Pejacsevicha sta intervensira grof Csekonics in naučni minister Wlassics. Potem je zaprisegel cesar bana kot novega tajnega svetnika.

— Odstop viteza Jaworskega? Poljski državni poslanci so dobili privatno obvestilo, da bo vitez Jaworski odložil načelninstvo poljskega kluba in svoj državnozborski madat, kar je v zvezi s sedanjim krizo.

— Papež bolan. Papež je padel dvakrat v omeljevico ter mora ostati v postelji. Zdravnik so konstatirali lahko pljučnico. Že poprej se je izjavil papež napram vikomiju Pesquieru: Jaz sem gotovo bolan. Moji dnevi, da, celo moje ure so štete.«

Slovenska Matica.

133. odborova seja, v četrtek dne 2. malega srpanja 1903.

Navzočni: Gg. P. Grasselli, (kot predsednik); J. Dimnik, A. Koblar, M. Pajk, R. Perusek, L. Pintar, M. Pleteršnik, dr. L. Požar, A. Senekovič, dr. J. Starčar, I. Šubic, A. Tavčar, J. Vavrelj, Fr. Wiesthaler in dr. Fr. Zbašnik (odborniki); E. Lah (zapisnikar). Skupaj 16.

Predsednik proglaši sklepnočnost in pozdravi navzočne, v prvi vrsti novo izvoljena odbornika gg. J. Dimnika in M. Pajka.

Sklene se k troškom za spominsko ploščo pokojnemu podpredsedniku dr. F. Lampetu iz društvene blagajne prispevati z doneskom 100 K.

Zapisnika o 132. odborovi seji, ki sta ga potrdila odbornika gg. dr. Ušenčnik in dr. Starčar, ter o 39. rednem občnem zboru, ki sta ga potrdila odbornika gg. Funtek in Vernik, se odobrita brez ugovora. Današnjemu zapisniku bosta overovatela odbornika gg. A. Koblar in dr. L. Požar.

Na znanje se vzame izid dopolnilnih volitev v odbor z dostavkom, da so izvoljeni odborniki izvolitev vsi sprejeli.

Izvrši se volitev upravnosti za upravno dobo 1903/4. Po nasvetu ravatelja Šubicu se z vsklikom izvolijo vnovič gg.: Fr. Levec, za predsednika; P. Grasselli za prvega, J. Šušnik, za drugega podpredsednika; dr. J. Starčar za blagajnik in hišnega upravitelja; dr. J. Lesar in dr. L. Požar za ključarja. Nova odbornika J. Dimnik in M. Pajk se mesto izstopiši gg. Funtka in Rutarja pričetka knjižnemu odseku.

Tajnikovo poročilo o knjižnih darilih, poverjeništvi, členih in knjižnici se vzame na znanje. Za knjige so prosila društvo: »Domovina« v Gradec, in Bralni društvo v Št. Janžu na Dravskem polju in pri Sv. Rupertu v Slovenskih goricah. Prošnjam se je ustreglo. Novi poverjeništvi sta se osnovali za Miren pri Gorici in za Trbovlje. Za lansko leto je plačalo udinno 2855 letnikov, za letos doslej 472; od zadnje seje jih je prisloilo 15 na novo. Knjižnici je prisloilo 45 knjig, zvezkov in časopisov: 8 podarjenih, 37 zamenjanih.

Po daljšem razgovoru o tem, kako naj se postopa z že poslanimi ali pa obljubljenimi in ponujanimi rokopisi, zaključi predsednik, ker ni posebnih nasvetov, sejo ob sedmih zvečer.

Katoliški uzori.

(Dalje.)

Bistveno drugače kakor na Francoskem se je izvršil politični razvoj na Angleškem. V tem ko je na

Francoskem rasla moč in veljava kraljev, dim bolj se je država osvojila od cerkve, se to na Angleškem ni moglo zgoditi, ker je »magna charta« že l. 1215. utesnila moč kraljev. Ali odpor države proti oblasti rimске cerkve ni bil radi tega na Angleškem nič slabši, kakor na Francoskem; razloček je le ta, da je na Francoskem vodil kralj sam boj proti papeški oblasti, na Angleškem pa ga je vodil parlament, sestavljen iz posvetnih in cerkevih velikašev. Že »magna charta« je pokazala, da se hoče velikaši držati njenih dolobčev tudi proti volji papeža in so prisili kralja Ivana, da je storil enako obljubo. Ko je potem papež to prvo ustavo prekles v se je kralj pripravil, da obnovi nekdanjo neomejeno veljavo krone, so angleški baroni proglašili francoskega predstolonaslednika za angleškega kralja.

Za časa kralja Henrika III. je nastal še ostrejši razpor med parlamentom in papežem.

Leta 1257. v Oksfordu sklenjeni statuti so kraljeve pravice zopet znatno omejili. Papež je te statute prekles, a velikaši niso odnehalni niti za las, nego prepovedali papeževemu odpoljanu vstop na Angleško. Nižja duhovščina je bila odločno na strani velikašev. Ker sta se papež in kralj združeno borila proti velikašem, so ti iskali zaslombe pri narodu. Simon grof Montfort, vodja velikašev, je v tedanji parlamentu poklical zastopnike plemstva iz raznih grofij in zastopnike mest, kateri so se potem s posvetnimi in duhovskimi velikaši konstituirali kot državni zbor.

Sicer se je kralju posrečilo obnoviti nekdanjo svojo avtoritet v precejšnjem obsegu in tudi papežev delegat je smel priti v London, a priseči je moral, da bo spoštoval dolobčev, ki jih obsegajo »magna charta«. In tako je v bistvu vendar zmagal parlament.

(Dalje prih.)

Prešernova slavnost.

Prešernova slavnost v »Zvezdi« je prekosila najsmalejša pričakovanja. Bil je to v resnici dan narodnega ponosa, bila je to slavnost, ki je v tisočih spečih srečih raznetila plamen domovinske ljubezni in narodne zavetnosti, tisočim in tisočim podala nekaj ur nepozabnega veselja, bilo je to presijajno počesje neumrljivega Prešerna.

Čast onim, ki so se zavzeli za to, da se ta slavnost priredi v »Zvezdi«. Ta misel je bila zlata vredna, kajti tako slavnost, kakor je bila sinčna, slavnost v takem obsegu se pač ne da prirediti drugod, kakor na tem najlepšem in največjem prostoru.

In kako čarorasko je bilo vse prirejeno, kako čudoito se je vse obneslo.

Ko je popoldne začelo deževati, je bila vsa Ljubljana takoreč obupana. Vse je bilo pripravljeno — z neba pa je rosilo dolgi dve uri in temni oblaki kar niso hoteli izginiti. Deževalo je tudi še, ko je bila slavnost že začela... O polnoči pri Šampanskem paviljonu so nam pravili nekateri gospodje, da so v svojem sruži storili sklep: Če Bog do 7. ure ne ustavi dežja, izstopijo iz katoliške cerkve. A deževanje je prenehalo že prej in nastal je najlepši večer, tisočim in tisočim, ki so prihiteli »Zvezdu«, da je bilo, kakor na deževi senčilo.

Cim se je zmračilo, začele so prihajati množice in kmalu je bilo v »Zvezdi« tako velikanska gneča, da se je človek komaj ganil. Od vseh strani so prihiteli ljudje, čestit Prešernu, veselit se svoji med svojimi. Poleg najlegantnejših dam videl si preproste žene, kmetice in delavke, poleg imenitnih in uglednih gospodov preproste može, a vse je navdajalo isto rodoljubje, vse je bilo prešinjeno enake navdušenosti, vse so bili bratje med brati, sestre med sestrami, vladala je najlepša harmonija, katere ni motila niti najmanjša disonanca. Bila je prava narodna slavnost.

In krasno je vspela ta velikanska slavnost. »Zvezdo« je razsvetljevalo celo more je luči. Poleg mnogih obložnic je gorelo 2000 žarnic, ki so bile ukusno razvrščene. Celotni utis je bil bajnolep in gre najtopljejše pričenje vsem, ki so razsvetljivo uredili in izvršili.

Ce si prišel od uhoda pri nunski cerkvi v »Zvezdu«, našel si na desni strani doli do »Tonhalle« pet paviljonov, v prvem se je točilo pivo, v drugem vino, v tretjem je bil postavljen buffet in se je točilo Šampanjca, potem je prišel »štant« trgovca Bahovca, kjer si dobil. Prešernove kipe in razglednice, potem je sledila vinarna v Auerjev paviljon za pivo.

Na strani ob nunskem poslopju sta bila paviljon združenih pivovaren Žalec in Laški trg z buffetom in paviljon z dobitki. Na strani proti kazini je bila vinarna, kjer se je točilo vino iz deželne kleti, na spodnjem koncu »Zvezde« pa je bila kavarna in slaščarna, kjer so se tudi prodajale cvetlice. Povrh je bilo v »Zvezdi« postavljenih še nekaj paviljončkov, kjer so se dobivale razglednice.

Vsi paviljoni so bili kar najelagantnejše prirejeni, v mestnih ali v narodnih barvah ali z zelenjem. Tu je bil zbran cvet ljubljanskih nar

Vstopnic se je prodalo nad 8000, prodalo pa se je vse, prav vse, tako da preostane za Prešernov spomenik gotovo jako z natna svota.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 6. julija.

Osebne vesti. Davkar g. Rudolf Achtshin je premeščen iz Vipave v Kostanjevico, davkar gosp. Franc Zupan iz Krškega v Kranjsko goro, davčni praktikant g. Leon Ozimčič iz Novega mesta v Krško in davčni praktikant g. Josip Masten iz Litije v Logatec. Gosp. Maks Lillek je imenovan davkarjem v Vipavi, g. Teodor Žnidarskič davčni kontrolorjem v Krškem in davčni oficijal g. Anton Križman v Krškem je dodeljen davčnemu referatu ondotnega c. kr. okr. glavarstva. — Pristav pri žel. prometnem uradu v Ljubljani gosp. Andrej Odlažek je imenovan revidentom, aspirant v Ratečah-Beličeči g. Josip Podbraggar pa je imenovan asistentom.

Obč. svet Ljubljanski ima v torek, 7. juliju ob šestih po pol. na dnevnem redu so med drugim poročila o podelitvi občinskega meščanstva občanom Francu Jenku, Meliorju Zupanu in Val. Accettu; o prošnjah za sprejem v občinsko zvezo; o uporabi trotoarja ob kazinskom poslopju v svrhu izvrševanja kavarniške obči in o postavljanju miz in stolov pod kostanji v „Zvezdi“; o dopisu ljubljanskega knezoškofa glede povrnave nedostatka pri troških za popravo cerkve sv. Jakoba in o pobiranju 9 $\frac{1}{2}$ % priklade za pokritje teh stroškov v znesku 36.444 K 38 h; o razpisu deželne vlade glede pridržka M. Debeljakove ustanove; o volitvi dveh zastopnikov obč. sveta v c. kr. mestni šolski svet; o izvolitvi novega odbora „Prostovoljnega gasilnega društva“; o računskih sklepih mestnega ubožnega zaklada; o zakladu meščanske imovine, in 3% potresnega posojila; o nagradi onim stražnikom ki so zasedovali pse brez znakom; o prošnji Neže Sitarjeve, žene divšega mestnega stražnika, da bi se jih dovolila odpravnina za njenega moža, ki je odšel v Ameriko; o ponudbi Ivana Ahlina za nakup neke mestne parcele ob Privozu; o ponudbi Ivana Pintarja za odkup nekdaj Kontnegra stavbišča v Hilšerjevih ulicah; o magistratovem nasvetu za napravo cestnega kanala v Levstikovih ulicah do Mayerjeve hiše; o uravnavi spodnjega dela Poljanske ceste in o napravi tratorjev; o prispevku za napravo telefonske veze med Ljubljano, Trbižem in nekaterimi kraji Gorenjske; o ponudbi Rob. Smilowskega radi odkupa neke parcele na posestvu Podturnske graščine; o dovolitvi kredita 200 K za popravo spomenika na Barji ob Ižanski cesti; o prošnji Josipa Selana, posestnika v Cerkvenih ulicah, za izrecilo glede zgradbe nove hiše na mestu stare; o prošnji Oroslava Dolenca, posestnika v Prečnih ulicah, za dovolitev zgradbe skladišča in shrambe za vozove; o priživu Elizabete Peterkove, posestnice v Prečnih ulicah, proti odloku mestnega magistrata radi naprave pomola v Zadnjem požarnem zidu; o parcelaciji mestnega zemljišča ob dolenskem koledvoru; o priživu stavbenika Filipa Supančiča proti odloku mestnega magistrata radi predpisane mu železne ograje na ostalem nezazidanem posestvu na Bleiweisovi cesti; o priživu stavbne delniške družbe „Union“ proti predpisanku tlakovjanju celega dvorišča pri projektovanem hotelu; o županovem dopisu glede gradnje posloplja mestne hranilnice po najnovejši skici arhitekta Jos. pl. Vancasa; o sklepu magistratnega gremija glede cenitve hiš v starem stanju povodom podelitev stavbnega dovoljenja za prezidave in adapejce; o prošnji posestnice Katarine Skrljeve za potrdilo razdelitve nekih parcel; o prošnji posestnice Terezije Šimejčeve za napravo spornega zidu na Gruberjevem nasipu; o kolaydaci kuhana na Miklošičevi cesti, v Sodnijskih in Cigaletovih ulicah; o priživu posestnika Ivana Košenine radi prezidave mizarske delavnice v privatna stanovanja; o delovanju „Prostovoljnega gasilnega društva“ v II. četrletju t. l.

o dovolitvi kredita za napajanje tal v mestnih šolah z dustlenovim oljem; o odobrenji novih stavbnih pogojev za zgradbo bodoče državne obrtne šole; o nasvetu mestnega magistrata, da se obroke za načrte cesarjevemu spomeniku podaljša do 1. novembra t. l.; o računskem zaključku za l. 1902.; o končnem obračunu troškov za električno-cestno železnice; o dohodkih in troških električne cestne železnice ljubljanske od dne otvoritve (6. sept. 1901) do konca l. 1902.; o županovih nasvetih glede odstopa v javne namene potrebnega sveta na škofovem posestvu in o nakupu sveta za javna trga pred sv. Petra cerkvijo in mestno pehotno vojašnico; o županovih nasvetih glede odkupa J. Mayerjeve in V. Schifferjeve hiše v svrhu razširjenja Marijinega trga. —

Tako je prav! Sedaj vemo, pri čem smo! Zadnji »Ježek« je sedaj razkril svoje šetine in pokazalo se se je, da pravzaprav ni jež, ampak malo prašiček, ki je lačen prikrulil iz Štajerskega v belo Ljubljano. V svoje koritice si je položil dr. Tavčarja, Ferjančiča, Malovrhja in tudi liberalnega Benjamina, dr. Trillerja! Vse bi rad pohrustal ta ščetinarček! Še celo nad naredne dame, ki so se takorekoč noč in dan trudile za Prešernovo veselico, se je spravil »ježov« Govékarček ter jih je takole vsekal: Gospodična Irma! Ali bodete tudi vi sodelovali pri Prešernovi slavnosti? »Aber natürliech! V istini narodne dame žele so za svoj trud lepo zahvalo pri Dragotinu Hribarju in v prihodnje jih morda še Žane iz Iblane vzame pod svoj zob. V Govékarjev »ričete so itati že sedaj prišle! Samo župana Hribarja puščata Dragotin Hribar in Govékar pri miru, ker bi drugače prišel prvi v nevarnost z deli, ki mu jih daje magistrat, zadnji pa s svojim ričetom, ki se mu brezplašno kuha na magistratu. Aber natürliech!

Kosmati dohodek včerajšnje veselice v „Zvezdi“ znaša precej nad 15.000 krov. — **Za Prešernov spomenik** je poslal po županu Hribarju o. kr. upokojeni deželnemu predsednik gosp. Andrej baron Winkler sveto 40 krov. Naj bi blagi rodoljub našel bilo posnemalcev. —

Izlet ljubljanskega „Sokola“ v Cerklje se vrši v nedeljo dne 12. t. m. Odhod iz Ljubljane z jutranjim kamniškim vlakom do Homca, od koder korakamo skozi Moste v Cerklje. Zvečer se vrnemo na vozovih v Kranj in od tod z vlakom v Ljubljano. Vse člane in prijatelje »Sokola« vabimo, da se udeleže tega izleta v Cerklje, s katerim spojimo ogled preromantičnega Sandraga. Udeležnike prosimo, da se zglasijo vsaj do četrtega opoldune v Šešarkovi trasiki, kar je potrebno gledate voz in postrežbe; brate telo vadce pa, da se začno takoj udeleževati skušenj.

Iz Doba se nam piše na sotočno „Slovenčovo“ notico, da je edina liberalna trgovina ponosa na ta naslov, a tudi ravno zaradi tega tako trdna, da si upa preživeti še pet polomov konzumnih društev. Kajti vodi jo vedno poštenje in realnost, kar je klerikalcem posebno zoperno. V tem se kaže pač prevelika razlika med njo in faliranimi katoliškimi konzumari, da bi tudi zasepljencem ne odprla oči. Sicer pa se glede omenjenega pobalinskega napada se pogovorimo.

Iz St. Vida nad Ljubljano se nam piše: V številki 150. »Slov. Naroda« ste popisali Klanfarjevega Toneta, kako oblastno in protizakonito je nastopal pri neki dražbi. To je pa malenkost proti drugim njegovim nastopom, s katerim škoduje ljudem in celim vasem. Pri priliki ste že poročali, kako hoče za škofove zavode na praviti vodoved, a pri tem uničiti Šentvidčanom farovški studenec, ki daje fino pitno vodo in je obenem za nje najboljše perišče. Kaj Tonetu mar ljudje, kaj mu mar, kje bodo dobivali pitno vodo in kaj mu mar, če bodo morali prat hoditi na pol ure oddaljeno Savo?! Da le škofo ustreže in se mu prikupi! Potem bo pa še cerkev naprej kril dobro ali slabu, dragu ali ceno. Tone bo sit — kaj ga brigajo drugi ljudje?! Čim bolj režeži — tem bolj pokorni, si misli Tone. In pri tem mu še naš katoliški župnik pomača! Morebiti bo pa na zadnje prevzetenega knezoškofa vendar le sram ljudem potrebno in lastno pole siloma jemati in pa še iz Tonetovih rok?! Poskusil je tudi že v Podgori svojo srdo z vodo. A Pedgorci niso pustili vodovoda de-

lati. Ne bodi len Tone in nagovoril je Urbančka iz Podgorje, naj ta se vodovod naredi, češ, pozneje bomo že naprej govorili. In res se je ta Urbanček napel, da bi občinski studenec sebi ohranil. Ljudje so protestirali, a Tone je svoje kimovce v občinskem odboru pridobil, da so glasovali: in nevede podpisali na zapisnik: »Občina odobruje Urbančkov vodovod«. Saj Vam je znano, da pri nas kar občina sklene, pa je. In če bo nekoga dne sklenila, da je Klanfarjev Tone največji zaščitnik vodov in sirot, pa bo res in če ga bodo prav vdove in sirote klele Ljudje le debelo gledajo in se ne morejo načuditi, da mu še gospose nekako vse verjamejo in takorekoč na roko gredo. On se pač zna izborno hliaiti! Da mu je pa občinski odbor poslušen, tedaj pa enemu občiniku dobrone deli na konto drugih, drugemu občiniku grehe pomaga prikrivati, tretjega pošteno nazene z »beščjo salamsko«. In še fajmoštru zadnjicu ni prizanesel, ampak pred njim je udaril ob mizo in rekel: »Vjaz sem gospodar v fari!« Njegovi mameleki lahko na občinska pota skednje in šupe postavljajo, da ne more niti v kopnem noben voz mimo, kaj šele v snegu! To se pa godi brez vsakega ogleda in če prav, kasnejne pride Klanfar pogledat, tedaj je na eno oko slep, na drugega pa nič ne vidi. Tako streže Tone svojim umazanim prijateljem tujim blagom in s tujimi pravicami, da ga potem tem gotovo podpirajo v njegovih očitno sebičnih namenih. In kaj pravijo k temu pristopne gospiske? Bomo videli kaj bodo rekle! —

Iz Mokronoga se nam piše dne 4. julija: Vedoč, da se bode Prešernove slavnosti v Ljubljani le malo tržanov udeležilo, razposlal je gosp. Strel po trgu polo za nabiranje do neskov k spomeniku. Nabral je sveto 24 K 74 vin. Med darovalci so se posebno velikodušno izkazale rodbine Penca, dr. Malerič in Zajec. Nekateri tržani pa, ki vedno govore, mi Slovensci, mi smo narodniki, pa so se izgovorili, da so njihov prispevek že direktno doposlali ali pa da se bodo slavnosti osebno udeležili. Bog da, da bi bil ta dan pravi slovenski praznik naše mile domovine ter da prinese potrebno sveto, da izraste iz tal tako željno pridržkovani spomenik včetega Prešerna.

Most čez Savo pri Zagorju. Zagorski domačini gg. Habat, Mauer, Michelčič in Potiorek gradijo lep železni most preko Save pod postajo Zagorje. Most je bil proračunan na 40.000 krov. Otvoritev mostu se vrši koncem t. m., kakor hitro se izvrši uradna kavljadacija. Kranjski kakor Štajerski posestniki pač morajo biti hvaležni nevstrashenim podjetnikom, tembolj čudno je, da jim je načelstvo ondotne železniške postaje delalo tako nagnjive ovire.

Zanimiva porotna obravnavava se je vršila v sredo dne 1. t. m. v Gorici. Obtoženi so bili: Kristjan Krkoč, rojen v Gojačah na Vipavskem, viši učenec VI. razreda gimnazije v Goriči. Josip Louvier, po poklicu brivec, zadnja leta meščan v Goriči in Angelj Brulin, po poklicu trgovec, zadnja leta meščtar, iz Ronk pri Goriči. Krkoč Kristjan je dobil od svojega, sedaj že umrlega strica Štefa Krkoča, duhovnika za časa njegovega življenja v znesku 400 gld. ter eno dunajsko srečko iz l. 1874. v minimalni vrednosti 100 gld. Rajni Štefan Krkoč je zapustil njegovemu očetu Jožefu in stricu Antonu vsakemu po eno hranilno knjižico z zneskom 300 gld. in z zneskom 400 gld. Zadnji dve hranilni knjižici je hrani oče z drugimi vrednostnimi listinami pok. Štef. Krkoča. Ker oče ni znal ne brati ne pisati, je poklical mesecja septembra svojega sina večkrat na dom, da mu je dal nekatera pojasnila o zapuščenih hranilnih knjižicah in drugih listinah pok. Štefana Krkoča. Ker je sin vedel, kje ima oče dotične stvari, je ukradel hranilno knjižico v znesku 300 gld., da bi pa prikril to tatino, je priložil svojo hranilno knjižico, kateri znesek je on že dvignil. Ko je imel očetovo hranilno knjižico, se je peljal v Ljubljano in dvignil 140 K obresti; dne 24. oktobra 1902 pa 200 K glavnice. Ker je zelo razsipno živel, je pričel dvigati denar iz svoje knjižice. Dvignil je še na obrestih 446.48 K in devet dni pozneje od kapitala 950 K. Ko je tudi to sveto porabil in ker se je privadol veselo živeti, a denarja ni več imel, je šel domov in ukradel očetu še drugo knjižico z zneskom 400 gld. Da bi oče knjižice ne pogrešal, je podložil neko knjižico iz navadnega paripa. Krkoč je dvignil brez očetovega privoljenja znesek 1290 K in s tem napravil tatino. Vložil je potem v ljubljansko hranilnico znesek 4 K. Ta znesek je falsificiral na 1000 K in delo knjižice med očetove listine. Misli si je, da na ta način tatina druge knjižice ne bo odkrita. Isti dan, ko je

vložil v kranjsko hranilico 4 K in falsificiral številko v knjižici na 1000, je vložil tudi pri c. kr. poštni hranilnici v Ljubljani na ime Kühnel znesek 3 K. Ta znesek je falsificiral na 100 K in dvignil pri poštnem uradu v Šempetru znesek 40 K in v Podgorje 10 K. Od 15. oktobra 1902 do 18. februarja 1903 je porabil denarja od ljubljanske hranilnice 2726.48 K od poštne hranilnice 80 K. Vspodbujen po prvih poskusih falsifikacije, je pričel isto v večjem obsegu. Dne 18. februarja t. l. je vložil v kranjski hranilnicu na 3 knjižice zneske po 5 K. Iste zneske je falsificiral na 10.000 K. Falzificiral je v teh knjižicah tudi letnico ter vpisal v knjižice, kakor da bi že bile dvignjene obresti. Pripetilo se je, da se je v gostilni Ambroža Furlanija v Rabatišču seznamil z dvema meščarjem Louvierom in Brulinom Angeljem, katera že vrsto let meščarja po Gorici brez dovoljenja. Ko sta izvedela od Krkoča, da rabi denar in da bi imel rad predvsem na hranilnico knjižico, mu rečeta, da poznata neko bogato gospod, katera bi mu bila voljna dati predvsem. Ze ta čas so se dogovorili, ako se na ulici srečajo, da se ne pozdravijo. Dne 29. marca t. l. je prejel Louvier od Krkoča knjižico ter jo nesel v menjalnico A. V. Jona in na isto zahteval 2000 K. Solastnik menjalnice Jos. Pavia je knjižico pregledal ter mu odštel 2000 K z odbitkom 6% obresti, da tri mesece v stroškovem izvedel. Louvier je pustil knjižico v zastavi, ter prinesel Krkoču 2000 K, od katerega zneska je daroval očetu 700 K. Tako se je izvršila prva goljufija. Dne 30. marca t. l. so se našli Krkoč, Louvier in Brulin v hotelu Central. Zadnja dva t. m. k. sosedu Alojziju Erjavcu po tobak. Bila je takrat Erjavčeva žena sama doma. Ko je Erjavčev to izvedel, je postal ljubosumen in je začel ženo pretepati. To je Kosec videl in je šel k Erjavcu, da bi ga pomiril ali Erjavčev je videvši Kosca v hiši se še bolj razsrdil, zgrabil nož in ga zabol Koscu v hrbot. Kosec je težko ranjen in so ga pripeljali v deželno bolnično.

Tata iskal so danes počeli v ljubljanski kreditni banki. Nekdo je videl v banki ponči luč in obvestil o tem policijo, ki je zopet to naznala bančnemu ravnatelju. Šli so v banko in ker niso mogli takoj odpreti vrata, so res že vsi misili, da so tatovi notri. Policijski stražniki so vse izhode iz hiše obkolidili in s potegnjeni sabljami čakali na take. Ko so se odprla končno vrata, so našli, da v banki gori luč, katero je sluga bil v soboto pozabil ugasniti.

Povozil je včeraj zvečer na Kongresnem trgu Dolenc v hlapec Jakob Jerin zasebnika Antona Černiceva, stanovanja na Poljanski cesti št. 9. Jerin vozil je naglo in se mu Černicev, ki je gluhi, ni mogel pravčasno izogniti. Padel je pod konja in voz in je bil povozen čez noge.

Napad. Danes ponoči je na Dolenski cesti pet fantov napadlo delovodijo A. Slugo, stanovanja na Dolenski cesti št. 16 in ga s koli pretepli. Sluga je na obe rokah poškodovan. Fantje so se popred s Slugo v gostilni sprli in jim je Sluga baje z nožem grozil. Enega napadalca je policija zaprla.

Nezdoda na južnem kolodvoru najdene reči. Delavec Anton Furlan, 39 let star, stanovanec v Vodmatu št. 39, je dne 3. t. m. na južnem kolodvoru ponesrečil. Stroj je zadel s preveliko silo v voz, pri katerem je stal on na deski tako, da je padel z deske in se znatno poškodoval.

Na južnem kolodvoru najdene reči. V času od 27. junija do 3. t. m. so bile na južnem kolodvcu najdeni, oziroma oddane sledete reči: usnjata torbica z denarjem, 2 solnčnika, 2 škatli z nekim abstraktom, palica, dežnik in 2 usnjati torbici, v kateri so bile krtace, glavnik, kopita in druge reči. — **V Ameriko** se je odpeljalo danes ponči z južnega kolodvora 129 izseljencev v Ameriko.

Izgubljene in najdene reči. Dijak Etibin Scholmayer, stanovanec v Komenskega ulice št. 12, je izgubil na poti od doma po Kolodvorskih ulicah, Sv. Petra cesti, Marjinem trgu in po Wolfovih ulicah do »Zvezde« srebrno čašnisko verižico s priveskom. — Zasebni uradnik R. St. je izgubil danes ponči v »Zvezdu« srebrno uro in srebrno verižico s priveskom. — Ana Bizil, posestnica hči v Moravčah je izgubila danes dopoludne na Pogačarjevem trgu usnjato denarnico, v kateri je imela 18 K denarja. — Na Kongresnem trgu sta bila najdena bankovca po 10 in 20 K.

Majnovejše novice. Kravava drama. V Nikolajevu v Galiciji je ubil kmet Lozacki s kamnom svojo svakinjo in njuna sin, 12 in 18 star. — Za žgan napadalec. Neki Arabec je streljal na »blaznega Mulaha«. Krogla ni zadeila Mulaha, temuč nekega njegovega vojaka. Na

padala so takoj zgrabili, ga polili s petrolejem ter ga živega sežgali. — Velika nesreča se je prijeteljala v Hallstadtju. Več dijakov je napravilo izlet iz Pruske Šlezije v to mesto na vozu z lesyami. Blizu mesta so se konji splašili, zadeli ob neko hišo ter zdrobili voz. Osem dijakov je smrtno poškodovanih, ostali so si polemili roke ali noge. — Mrtvo dano so našli v prvem razredu vlaka iz Halle v Lipsko. Ustrelila se je z revolverjem. — Strela je ubila v Hamburgu neko ženo z dvema otrokoma vred. — Vezuv zopet bljuva. Do 250 m visoko meče lavo. Prizor prihaja mnogo ptičev občudovat. — Ljubljanski zdravniki na Hrvatskem. Novi ban je izdal naredbo, vsled katere se dovoljuje ženskim zdravnicam izvrševanje prakse po celi Hrvatski. — Zoper egiptsko očesno bolezni je iznašel sredstvo graški zdravnik dr. pl. Arlt v citronokislem bakru. — Mater in otroka ustrelil. V Mezoberenu je bil kmet Dorabi strastno zaljubljen v ženo svojega soseda Elega. Ko je žena porodila, je obiskal ter ustrelil njo in noverjenčica.

* **Abeceda v kabinetih.** Menda je edini znak avstro-ogrškega dualizma to, da imata navadno predsednike z isto začedno črko. V začetku nagodbe je nastopilo v Avstriji ministrstvo Auersberg, na Ogrskem Andraß. Potem je prišel v Avstriji na krmilo Taaffe, na Ogrskem Tisza. Če nekaj časa je dobila Avstrija Windischgrätz, Ogrska Wekerle. Zraven Badenja v Avstriji je vladal Banffy na Ogrskem. In sedaj sta se zopet našla Körber in Khuen.

Telefonska in brzjavna poročila.

Papež na smrtni postelji.

Rim 6. julij. Papež Leon XIII. leži na smrtni postelji. Prav za prav je že več dni v nevarnosti, a to se je prikrivalo. Včeraj sta zdravnika dr. Lapponi in prof. Mazzoni papeža preiskala in sta dognala senilno zatrjenje pluč. Po konzultaciji se je uradno razglasilo, da je papežovo stanje tako resno. Papež ve, kako da je ž njim in da se biliža njegova zadnja ura.

Rim 6. julija. Papeževa bolezen je dosti hujša, nego poročajo uradni bulletini, a vzhod težki bolezni je papež popolnoma bistreguma in je še včeraj popoldne na-rekoval dolgo pismo.

Rim 6. julija. Sinoči ob 9. uri je bil papež slovensko previden s svetotajstvi za umirajoče. Kardinalu, ki je nesel zadnjo popotnico, je sledilo 16 kardinalov z gorečimi bakljami. Slišalo se je popolnoma razločno, ko je papež rekel: „Gospod, nisem vreden“ in „Mea cuip“. Ko je bil papež prejel zadnjo popotnico, so navzočni kardinali drug za drugim pristopili in papežu poljubili roko. Eden kardinalov je rekel papežu: „Naše molitve te bodo rešile.“ Papež je na to odgovoril: „Jaz grem v večnost.“ V sveto ojde papeža še niso deli.

Rim 6. julija. Listi javljajo, da je papež dal svojim komornikom posebna naročila glede izvolitve njegovega naslednika. Naročil je neki, naj postane njegov naslednik mož, ki ne pozabi nikdar na zahtevo, da se mora Rim z nekdanjo papeško državo povrniti papežu.

Rim 6. julija. Danes ob pol 10. uri dopolne izdani bulletin pravi, da ni papež skoro celo nočnič spal. Hrane zavživa dosti. Slabše mu ni, kakor sinoči, bolje pa tudi ne.

Rim 6. julija. Papež je že vse glede svoje zapuščine natančno uredil.

Dunaj 6. julija. Ministrska kriza še vedno ni rešena. Ministrski predsednik Körber je bil v soboto, včeraj in danes pri cesarju, a še ni prišlo do odločitve. Körber je imel danes tudi dolgo posvetovanje z ogrskim ministrskim predsednikom grofom Khuenom-Hedervaryjem.

Budimpešta 6. julija. Včeraj so tu socialni demokratje vprizo-

rili velike demonstracije proti ministrskemu predsedniku, proti vladni stranki in proti Kosuthu.

Pariz 6. julija. President republike, Loubet, se je danes v spremstvu ministra zunanjih del odpeljal v London obiskat kralja Edvarda.

Gospodarstvo.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu juniju 1903 je 206 strank vložil. 71.701 K 52 h. 152 strank vzdignilo 38.249 K 33 h. 16 strankam se je izplačalo posojil 13.600 K, denarni promet 236.115 K 50 h.

Spominjate se dijaške in ljudske kuhi- nje pri igrah in stavah, pri svečanostih in oporokah, kakor tudi pri nepričako- vanih dobitkih.

Borzna poročila.

Ljubljanska

Kreditna banka v Ljubljani.

Uradni kurzi dunaj. borze 6. julija 1903.

Naložbeni papirji.

	Depar	Brga
1 2% majeva renta . . .	100.35	100.55
1 2% srebrna renta . . .	100.30	100.50
1% avstr. kronска renta . . .	100.60	100.80
zlate . . .	120.95	121.15
1/2% ogrska kronска . . .	99.40	99.60
zlate . . .	120.80	121. . .
1/2% posojilo dežele Kranjske . . .	99.75	—
1/2% posojilo mesta Spojeta . . .	100—	—
Zadra . . .	100—	—
1/2% bos.-herc. žel. pos. 1902 . . .	101—	101.90
4 1/2% češka dež. banka k. o. . .	99.70	99.95
z. o. . .	99.60	99.95
4 1/2% zast. piš. gal. d. hip. b. . .	101—	101.50
4 1/2% pest. kom. k. o. . .	106.35	107.85
10% pr. . .	101—	102—
zast. piš. Innerst. hr. . .	100.50	101.50
4 1/2% ogr. centr. deželne hranilnice . . .	100—	100.80
4 1/2% zast. piš. ogr. hip. b. . .	100—	101—
obl. ogr. lokalne železnice d. dr. . .	100—	101—
češke ind. banke . . .	100—	101—
4 1/2% prior. Trst-Poreček. žel. . .	98.50	—
dolenskih železnic . . .	99.50	99.75
juž. žel. kup. 1/4 1/4 . . .	308.25	310.25
av. pos. za žel. p. o. . .	100.50	101.50
Srecke. . .		
Srečke od leta 1854 . . .	100.60	100.80
" 1850/ . . .	182.75	184.75
" 1864 . . .	246—	250—
tizske . . .	155.50	157.50
zemlj. kred. i. emisijo . . .	276—	280—
ogr. žel. II. . .	272.80	260—
ogr. hip. banke . . .	257—	—
srbske & frs. 100—	86—	90—
turške . . .	121.75	122.75
srečke . . .	18.70	19.70
Basilika . . .	430—	435—
Kreditne . . .	85—	85—
Inomoške . . .	78—	82—
Krakovske . . .	70—	75—
Ljubljansko . . .	54.50	55.50
Avstr. rud. kriza . . .	26.50	27—
Ogr. Rudolfove . . .	68—	71.50
Saloburske . . .	82—	83—
Dunajske kom. . .	447—	452—
Delnice. . .		
Južne železnice . . .	81.50	82.50
Državne železnice . . .	686.75	667.75
Avstro-ogrške bančne del. . .	1595—	1605—
Avstr. kreditne banke . . .		
Ogrske . . .	731—	732—
Zivonske . . .	251—	252—
Premogokov Mostu (Brux) . . .	647—	633—
Alpinške montan . . .	267.50	368.50
Praške želez. ind. dr. . .	1635—	
Rima-Murányi . . .		
Trboveljske prem. družbe . . .	375—	379—
Avstr. orzno tvr. družbe . . .	347—	349—
Češke sladkarne družbe . . .	147—	150—
Vaštne. . .		
C. kr. cekin . . .	11.32	11.37
20 franki . . .	19.04	19.07
20 marke . . .	23.45	23.51
Sovereigns . . .	23.90	23.98
Marko . . .	117.30	117.50
Laški bankovci . . .	95.25	95.45
Rubli . . .	253—	254—

Žitne cene v Budimpešti.

dne 6. julija 1903.
Termína.

ž. nica za oktober . . . za 50 kg K 7.19
RZ „ oktober . . . 50 " " 6.09
Koruna . . . julij . . . 50 " " 6.33
" " avgust . . . 50 " " 6.34
" " maj 1904 . . . 50 " " 5.26
ves " oktober . . . 50 " " 5.32

Efektiv.

Vzdržno.

Meteorologično poročilo.

Vrhina nad morjem 806.2. Srednji kračni tlak 736.0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo
4. 9. zv.	739.0	19.2	brezvetr.	oblačno
5. 7. zj.	739.0	16.0	sl. sever	soparno
" 2. pop.	736.4	25.9	sl. jjzvh.	pol. oblač.
" 9. zv.	735.6	19.4	sl. jug	oblačno
6. 7. zj.	734.0	18.2	sl. jjzvh.	del. jasno
" 2. pop.	732.1	26.0	sl. zhod.	del. oblač.

Srednja temperatura sobote in nedelje 21.8° in 20.4°, — normale: 19.3° in 19.4°. — Mokrina v 24 urah: 5.1 mm in 3.4 mm.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica, Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt iz zmanjšujočimi se vplaci.

Vsek član ima po preteklu petih let pravico do dividende.

Zahvala.

O britki, nagli smrti najboljšega sopoga in očeta, gospoda

Tomaža Homšaka

c. kr. sodnega kancelista na Brdu

izrekamo tem potom žalostnim srcem najtoplejšo zahvalo za prekrasne vence in spremstvo k zadnjemu počitku vsem znancem in prijateljem ranjega, osobito prečasti duhovščini, gg. c. kr. sodnem in davčnem uradnikom ter slugom in njih soprogam na Brdu, nadalje prečini hvala gg. pevcom za ginjačo petje na grobu. (1771)

Bog povrni vskomur, ki nas je v tem britkem času tolažil ter s tem olajšal našo greno bol.

Rodbina Homšakova.

Šivalni stroj

jako malo rabljen (1772—1)

se prodaja.

Novi Vodmat št. 54.

(1768—1)

Mlad trgovski pomočnik

špecerist, se sprejme pri tvrdki

Ivan Tomšič - Markovec

Staritrug pri Rakeku.

Natakarica

ki je v gostilniški stroki dobro izvežana, čvrsta in v vsem zanesljiva,

se sprejme pod dobrimi pogoji.

Ponudbe prejema J. St. št. 560

v Ajdovščini (Primorsko) 1736-3

začetku.

preskrbuje dobre harmonije domačega in ameriškega sestava, kakor tudi glasovirje, planine in pisalne stroje. — Daje se tudi na obroke.